

'Wien Neerlands bloed door d'aadren vloeit...'

Citation for published version (APA):

de Groot, G. R. (1988). 'Wien Neerlands bloed door d'aadren vloeit...': Nationaliteitsrechtelijke aantekeningen bij Hof Amsterdam 24 januari 1913. In *NJ 1913-1988, annotatoren kijken terug: Beschouwingen van de huidige annotatoren naar aanleiding van 75 jaar Nederlandse jurisprudentie* (pp. 50-60). W.E.J. Tjeenk Willink.

Document status and date:

Published: 01/01/1988

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

*'Wien Neêrlands
bloed door
d'aadren vloeit...'*

Nationaliteitsrechtelijke
aantekeningen bij Hof
Amsterdam
24 januari 1913

NJ 1913, p. 593

Mr. G.R. de Groot

1 In het nevenstaande arrest van het Hof Amsterdam moest onder meer de vraag worden beantwoord, of een Belgisch kind dat door een Nederlander werd erkend, door die erkenning de Nederlandse nationaliteit had verworven, nu die erkenning weliswaar conform de in België geldende regels was geschied, maar niet alle naar Nederlands recht gestelde vereisten waren vervuld; in casu ontbrak toestemming van de moeder voor de erkenning. Zowel het Hof Amsterdam, als A-G de Josselin de Jong beantwoordden deze vraag op basis van art. 1 sub a Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap van 12 december 1892 (Stb. 268; hierna af te korten als W Ned) bevestigend. Zou dit vijftienzeventig jaar later anders zijn geweest? Deze vraag kan ogenblikkelijk ontkennend worden beantwoord. Ook anno 1988 zou de door Jhr. A.D.v.L. erkende Marie Louise Jeanne Jacqueline de Nederlandse nationaliteit hebben verworven en wel krachtens art. 4 lid 1 Rijkswet op het Nederlanderschap van 19 december 1984 (Stb. 628; hierna af te korten als R w Ned). Ook tegenwoordig bewerkstelligt niet slechts een in Nederland met toepassing van Nederlands recht verrichte erkenning van een buitenlands minderjarig kind door een Nederlander de verkrijging van het Nederlanderschap door de erkende. Ook een door een Nederlander in het buitenland verrichte erkenning brengt verkrijging van het Nederlanderschap met zich mee, mits de desbetreffende erkenning conform de Nederlandse regels van internationaal privaatrecht in Nederland kan worden erkend. Mogen we hieruit concluderen, dat het Nederlandse nationaliteitsrecht gedurende de afgelopen driekwart eeuw niet of nauwelijks is veranderd? Het tegendeel is waar! De nationaliteitsrechtelijke oplossing van de casus, die aan het arrest van het Amsterdamse Hof ten grondslag lag, is identiek geble-

GERECHTSHOF AMSTERDAM

Tweede Kamer

Zitting van 24 Januari 1913

Voorzitter: Mr. R.H.A.M. Romme.

Raadsheeren: Mrs. A. Slotemaker L.Hz.
en Prof. D. Josephus Jitta (plv.).

Uit art. 6 A. B. volgt, dat de staat van vreemdelingen in den regel niet wordt onderworpen aan de Nederlandsche Wet.

Hoe men ook moge denken over de vraag of onze wet (art. 7 A. B.) den traditioneelen regel huldigt, dat onroerende goederen versterven volgens de wet der ligging, deze regel beheerscht niet de in deze zaak zich voordoende quaestie, omdat uit dien regel niet volgt, dat de staat der erven in eenig opzicht beheerscht wordt door de Nederlandsche Wet.

De bepaling van art. 14 A. B. brengt geenszins mede, dat wetten, die gezegd kunnen worden van publieke orde te zijn, ten aanzien van de daarbij geregelde onderwerpen, de toepassing van vreemde wetten geheel uitsluiten.

Uit de geschiedenis van art. 339 B. W. blijkt, dat de wetgever niet de gemeenschap, maar de moeder heeft willen beschermen, en wel tegen elken man, die zich tegen haar wil als vader van haar kind zou willen opwerpen; het is niet redelijk om aan te nemen, dat de Nederlandsche wetgever vreemde vrouwen, in een vreemd land gevestigd, zou hebben willen beschermen, zelfs tegen den wetgever van haar eigen land (het gold hier de erkenning in België door den vader, Nederlander, van een uit een Belgische moeder geboren kind, in welke erkenning de moeder niet had toegestemd, en welk laatste vereischte de Belgische wet niet kent.)

Er is alleszins reden om het aldus erkende kind ook in Nederland in rechten als een erkend natuurlijk kind te beschouwen van den overleden vader, mitsdien als Nederlandsche staatsburgeresse tevens medegerechtigde tot de nalatenschap en staande onder voogdij, zooals een Nederlandsche minderjarige in gelijke omstandigheden.

(B. W. art. 339, Wet Alg. Bep. artt. 6, 7, 14).

In zake een verzoekschrift van Jonkvr. P. A. D. v. A. Douarière Jhr. Mr. D. J. H. v. L. en zeven anderen, procureur Mr. Boerlage.

ven. Vele andere nationaliteitsrechtelijke regelingen hebben echter fundamentele wijzigingen ondergaan. Dit wordt zichtbaar, indien we de in 1913 geldende versie van de WNed, waarvan hierna (op p. 52-55) de art. 1-10 zijn afgedrukt, vergelijken met de RwNed, die in 1985 de toen 92-jarige WNed afloste.

2 In 1913 was de nationaliteitsrechtelijke positie van de gehuwde vrouw geheel gekoppeld aan die van haar echtgenoot: een vreemdelinge die met een Nederlander in het huwelijk trad, werd automatisch Nederlandse; een Nederlandse die met een buitenlander huwde, verloor daardoor haar Nederlandschap, zelfs als zij daardoor staatloos werd. Verwierf een buitenlander de Nederlandse nationaliteit, dan gold dit ook voor zijn vrouw; verloor een Nederlander deze hoedanigheid, dan moest ook zijn echtgenote haar Nederlandse paspoort inleveren (vgl. art. 5 en 7 sub 2 WNed). Pas in 1937 werd dit systeem afgezwakt: een Nederlandse vrouw verloor door haar huwelijk met een buitenlander voortaan niet meer haar Nederlandse nationaliteit, indien ze niet de nationaliteit van haar echtgenoot verwierf (art. 5 WNed). Sinds 1964 heeft een gehuwde vrouw een geheel zelfstandige positie. In de periode 1964-1985 was echter wel nog opmerkelijk, dat een buitenlandse met een Nederlander gehuwde vrouw aanzienlijk gemakkelijker dan de met een Nederlandse gehuwde buitenlander het Nederlandschap kon verwerven; de eerste door een optieverklaring, de tweede slechts via naturalisatie bij wet. Pas sedert 1985 hebben mannen en vrouwen op dit punt een gelijke positie: de buitenlandse echtgenoot van een Nederlander kan na driejarig huwelijk worden genaturaliseerd zonder dat wordt geëist, dat hij of zij reeds vijf jaren in Nederland woonde (art. 8 lid 2 RwNed); een dergelijke naturalisatie is

W E T

van 12 December 1892 (Stb. n°. 268) op het *Nederlandschap en het ingezetenschap*, gewijzigd bij de *Wetten van 8 Juli 1907* (Stb. n°. 177), 10 *Februari 1910* (Stb. n°. 56) en 15 *Juli 1910* (Stb. n°. 216). a)

WIJ EMMA, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, ter vervanging van den titel van het Burgerlijk Wetboek: «Van Nederlanders en vreemdelingen», en van de wet van 28 Juli 1850 (Stb. n°. 44), gewijzigd bij die van 3 Mei 1851 (Stb. n°. 46), algemeene bepalingen omtrent het Nederlandschap vast te stellen, en dat ter voldoening aan art. 6 der Grondwet de wet mede moet verklaren wie ingezetenen zijn en eveneens bij de wet de gevolgen der naturalisatie ten aanzien van de echtgenoot en minderjarige kinderen van den genaturaliseerde behooren te worden geregeld;

Zoo is het, enz.

Artikel 1.

Nederlanders door geboorte zijn:

a. het wettig, gewettigd of door den vader erkend natuurlijk kind, waarvan tijdens de geboorte de vader den staat van Nederlander bezit;

b. het wettig kind van een Nederlander die binnen driehonderd dagen vóór de geboorte van het kind overleed;

a) De overgangsbepaling dezer laatste wijzigingswet luidt:

Zij, die in het Rijk of zijne Koloniën of bezittingen in andere werelddeelen geboren, het Nederlandschap hebben verloren, krachtens het voorschrift van art. 7, 5e der Wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268), zooals het ongewijzigd luidde, bekomen hun Nederlandschap terug op den dag van de inwerkingtreding dezer Wet, tenzij zij op dat tijdstip tot een ander land behooren.

Het voorgaande lid is niet van toepassing op gehuwde vrouwen.

De herkrijging van het Nederlandschap, bedoeld in het eerste lid dezer overgangsbepaling heeft zoo voor den betrokken persoon als voor zijne vrouw en kinderen dezelfde gevolgen als eene naturalisatie, krachtens art. 3 der voormelde wet van 12 December 1892 (Stb. no. 268) verleend.

De hier afgedrukte wettekst is overgenomen uit de Nederlandse Wetboeken door J.A. Fruin, editie 1914.

WET VAN 29 OCTOBER 1892 EN WET VAN 12 DEC. 1892. 1791

c. het alléén door de moeder erkend natuurlijk kind, waarvan tijdens de geboorte de moeder den staat van Nederlander bezit;

d. het noch door den vader noch door de moeder erkend natuurlijk kind, in het Rijk geboren.

2. Nederlanders zijn ook:

a. het kind van een ingezetene des Rijks — hetzij vader, hetzij moeder, naar de in art. 1 gemaakte onderscheidingen — die zelf geboren is uit eene in het Rijk wonende moeder, tenzij blijke dat het kind als vreemdeling tot een ander land behoort;

b. het in het Rijk te vondeling gelegd of verlaten kind, zolang van zijne afstamming, hetzij als wettig of gewettigd kind, hetzij door erkenning, niet blijkt.

3. Nederlandschap door naturalisatie wordt verkregen door het in werking treden der wet waarbij zij verleend wordt.

Voor elke naturalisatie 'is aan 's lands kas verschuldigd honderd gulden.

Bij het verzoek om naturalisatie legt de verzoeker het bewijs over:

1°. dat hij meerderjarig is in den zin der Nederlandsche wet;

2°. dat hij het Nederlandschap verloren heeft of dat hij gedurende de laatste vijf jaren zijne woonplaats of zijn hoofdverblijf in het Rijk of zijne koloniën of bezittingen in andere werldeelen gehad heeft;

3°. dat hij bij een ontvanger der registratie eene som van honderd gulden heeft gestort.

Indien de verzoeker tot een ander land behoort, kan van hem de overlegging gevorderd worden van een bewijs, dat de wetgeving van dat land geen beletsel tegen zijne naturalisatie in Nederland oplevert.

Ingeval de naturalisatie niet verleend wordt, wordt de gestorte som aan den verzoeker teruggegeven.

3bis. De in het voorgaand artikel genoemde som is niet verschuldigd voor de naturalisatie van dengene, die het Nederlandschap krachtens art. 7, 5°, verloren heeft. De verzoeker kan in dat geval volstaan met de overlegging bij het verzoek om naturalisatie van het bewijs, dat hij den staat van Nederlander heeft bezeten.

De bepaling van het eerste lid is niet van toepassing op hem, die reeds eenmaal krachtens die bepaling kosteloos is genaturaliseerd, noch op hem, die na het verlies van het Nederlandschap eenige daad heeft verricht, waardoor hij, Nederlander zijnde, het Nederlandschap zoude hebben verloren.

Dit artikel ingevoegd bij de wet van 8 Juli 1907 (Stb. n°. 177).

4. Naturalisatie kan ook om redenen van staatsbelang worden verleend. Daarbij is artikel 3 niet van toepassing.

De wet, waarbij zij verleend wordt, regelt in ieder bijzonder geval de voorwaarden, aan die naturalisatie verbonden. (Stb. 1901 n°. 38.)

5. De vrouw volgt staande huwelijk den staat van haren man.

Een verzoek om naturalisatie kan niet door eene gehuwde vrouw worden gedaan.

De naturalisatie, verleend aan den man, strekt zich van rechtswege uit tot zijne vrouw.

Na ontbinding des huwelijks geldt artikel 8 of artikel 9.

6. Het wettig of gewettigd kind van een als Nederlander genaturaliseerden vader, vóór diens naturalisatie geboren, gelijk mede het door zijn als Nederlander genaturaliseerden vader erkend natuurlijk kind, vóór diens naturalisatie geboren, wordt als mede-genaturaliseerd beschouwd, en behoudt den staat van Nederlander totdat het, meerderjarig geworden in den zin der Nederlandsche wet, mits binnen het jaar daarna, aan den burgemeester of het hoofd van het plaatselijk bestuur zijner laatste woonplaats in het Rijk of zijne koloniën of bezittingen in andere werelddelen of aan den Nederlandschen gezant of een Nederlandschen Consulair ambtenaar in het land, waar het woont, zijn wil te kennen geeft om in de naturalisatie niet langer te zijn begrepen.

Hetzelfde geldt ten aanzien van het wettig of gewettigd kind, indien de moeder, weduwe geworden, genaturaliseerd is, en ten aanzien van het natuurlijk kind, alléén door zijne moeder erkend en vóór hare naturalisatie geboren.

7. Nederlandschap wordt verloren:

1°. door naturalisatie in een ander land, of, voor zooveel een minderjarige betreft, door het deelachtig worden van eene vreemde nationaliteit door de naturalisatie hetzij van den vader hetzij van de moeder, naar de in artikel 1 gemaakte onderscheidingen, in een ander land;

2°. door huwelijk van de Nederlandsche vrouw met een man, die den staat van Nederlander niet bezit; a)

3°. door het verkrijgen van eene vreemde nationaliteit door den wil van den verkrijger;

4°. door zonder Ons verlof zich te begeven in vreemden krijgs- of staatsdienst;

5°. voor zooveel betreft Nederlanders buiten het Rijk en zijne Koloniën of bezittingen in andere werelddelen geboren, door behalve ter zake van 's lands dienst, woonplaats te hebben buiten het Rijk en zijne Koloniën of bezittingen in andere werelddelen, gedurende tien achtereenvolgende jaren, tenzij de afwezige vóór het verstrijken van dien termijn aan den Burgemeester of het Hoofd van het plaatselijk bestuur zijner laatste woonplaats in het Rijk of zijne Koloniën of bezittingen in andere werelddelen of aan den Nederlandschen Gezant of een Nederlandschen Consulair Ambtenaar in het land, waar hij woont, kennis geve, dat hij Nederlander wenscht te blijven. b)

a) Aldus gewijzigd bij art. 7 der Wet van 10 Februari 1910 (Stb. no. 56). Oorspronkelijk volgden na het woord: „vrouw” de woorden: „die, door of tengevolge van haar huwelijk, krachtens artikel 5 vreemdeling wordt.”

b) Aldus gewijzigd bij het eenig art. der Wet van 10 Februari 1910 no. 216). Oorspronkelijk luidde dit nummer: „door, behalve ter zake van 's lands dienst, woonplaats” enz. Zie de Overgangsbe-
paling van deze wijzigingswet afgedrukt in de noot op blz. 1790.

Van den dag waarop die kennisgeving ontvangen is, begint de tienjarige termijn opnieuw te loopen.

Ten opzichte van minderjarigen begint de tienjarige termijn te loopen met den dag hunner meerderjarigheid in den zin der Nederlandsche wet. (Stb. 1901 n°. 38, a. 3.)

8. De vrouw, die door of ten gevolge van haar huwelijk den staat van Nederlander verloren heeft, bekomt dien door de ontbinding van het huwelijk terug, mits zij binnen het jaar daarna haren wil om dien terug te bekomen aan den burgemeester of het hoofd van het plaatselijk bestuur harer woonplaats in het Rijk of zijne koloniën of bezittingen in ander werelddeelen of aan den Nederlandschen gezant of een Nederlandschen consulair ambtenaar in het land, waar zij woont, te kennen geeft.

9. De vrouw, die door of ten gevolge van haar huwelijk den staat van Nederlander bekomen heeft, behoudt dien na de ontbinding des huwelijks, tenzij zij binnen het jaar daarna haren wil om dien niet langer te behouden aan den burgemeester of het hoofd van het plaatselijk bestuur harer laatste woonplaats in het Rijk of zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen of aan den Nederlandschen gezant of een Nederlandschen consulair ambtenaar in het land, waar zij woont, te kennen geeft.

10. Het wettig, gewettigd of erkend natuurlijk kind van een Nederlander, geboren vóór dat deze in een ander land werd genaturaliseerd, ten gevolge waarvan het kind mede den staat van Nederlander verloor, bekomt dien terug, mits het, meerderjarig geworden in den zin der Nederlandsche wet, binnen het jaar daarna zijn wil om dien terug te bekomen aan den burgemeester of het hoofd van het plaatselijk bestuur zijner woonplaats in het Rijk of zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen of aan den Nederlandschen gezant of een Nederlandschen consulair ambtenaar in het land, waar het woont, te kennen geeft.

Hetzelfde geldt ten aanzien van het wettig of gewettigd kind, indien de moeder, weduwe geworden, in een ander land was genaturaliseerd en ten aanzien van het natuurlijk kind, alléén door zijne moeder, die in een ander land werd genaturaliseerd, erkend.

echter weer niet mogelijk, indien de betrokkene woont in het land waarvan hij of zij onderdaan is (art. 9 lid 1 sub c RwNed). Vermelding verdient, dat tegenwoordig ook de buitenlandse concubinaatspartner van een Nederlander sneller dan andere buitenlanders kan worden genaturaliseerd, namelijk nadat de betreffende personen drie jaren samengewoond hebben. Het concubinaat moet zich echter wel in Nederland hebben afgespeeld; irrelevant is echter, of zo'n concubinaat een hetero- of homo-sexueel karakter heeft (art. 8 lid 4 RwNed).

3 Wettige kinderen verwierven in 1913 uitsluitend het Nederlandschap, indien hun vader Nederlander was; hetzelfde gold voor gewettigde en – zoals we boven reeds zagen – voor door de vader erkende natuurlijke kinderen (art. 1 sub a en b WNed). Slechts een uitsluitend door de moeder erkend natuurlijk kind kon het Nederlandschap van haar afleiden (art. 1 sub c WNed). In 1937 veranderde dit enigszins: sindsdien verwierf een wettig, gewettigd of door de vader erkend kind de Nederlandse nationaliteit van zijn moeder, indien het aan zijn vader geen nationaliteit kon onlenen en het desbetreffende kind bovendien in Nederland werd geboren (vgl. art. 1 van het Eerste Protocol behorende bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 12 april 1930, Stb. 1937, 17). Het moest echter tot 1985 duren, alvorens in dit opzicht de gelijkheid van man en vrouw werd gerealiseerd en alle kinderen het Nederlandschap ook van hun moeder konden afleiden. Door adoptie kon vijftienzeventig jaar geleden de Nederlandse nationaliteit niet worden verworven. Pas zes jaren na het opnemen van het instituut adoptie in het Burgerlijk Wetboek werden daaraan ook nationaliteitsrechtelijke gevolgen gekoppeld. Deze in 1962 ingevoerde regeling

kwam in grote lijnen overeen met het thans geldende art. 5 lid 1 RwNed. Sinds 1985 is deze regeling echter in overeenstemming met het beginsel van gelijke behandeling van man en vrouw gebracht en wordt de Nederlandse nationaliteit ook verworven, indien uitsluitend de adoptiefmoeder het Nederlandschap bezit.

In drie gevallen werd in 1913 de Nederlandse nationaliteit door geboorte in Nederland (*iure soli*) verworven: 1) door noch door de vader noch door de moeder erkende natuurlijke kinderen (art. 1 sub d WNed), 2) door potentiële staatlozen, wier vader (resp. voor niet door de vader erkende natuurlijke kinderen: wier moeder) en grootmoeder reeds in Nederland woonden (art. 2 sub a WNed) en 3) door vondelingen (art. 2 sub b WNed). De eerste groep viel in 1948 door de introductie van het beginsel „*mater semper certa est*” weg. De tweede groep werd in 1953 (met terugwerkende kracht tot 1893) aanmerkelijk uitgebreid: ook personen, die anders niet staatloos zouden zijn, verwierven sindsdien op deze grond de Nederlandse nationaliteit. In 1985 werd deze verwervingsgrond nog eens uitgebreid: volgens art. 3 lid 3 RwNed verwerft elk kind van een ten tijde van zijn geboorte in Nederland wonende vader of moeder, die zelf geboren is uit een in Nederland wonende moeder het Nederlandschap. Bovendien zij er in dit verband op geattendeerd, dat de eerste generatie, die in Nederland werd geboren het Nederlandschap onder bepaalde voorwaarden door optieverklaring kan verwerven (art. 6 RwNed). De regeling ten gunste van vondelingen is in de RwNed in art. 3 lid 2 neergelegd.

4 Voor naturalisatie werd in 1913 geëist, dat de verzoeker meerderjarig was, reeds tenminste vijf jaren in Nederland verbleef en 100 gulden had betaald (art. 3

WNed). De eis van meerderjarigheid en het vereiste van vijfjarig verblijf vinden we thans in art. 8 lid 1 sub a en c RwNed. De aan naturalisatie verbonden kosten zijn anno 1988 nominaal slechts driemaal zo hoog als driekwart eeuw geleden (art. 1 Besluit naturalisatiegelden 1986) en zijn gezien de inflatie en de stijging van de gemiddelde inkomens sinds 1913 dus eigenlijk aanmerkelijk lager geworden. Dat de naturalisatiedrempel – tenminste formeel – is verlaagd, blijkt ook uit het feit, dat tot 1976 slechts naturalisatie bij wet in formele zin plaats vond; tegenwoordig geschieden naturalisaties bij KB (art. 7 RwNed). Anderzijds valt echter op, dat naast de reeds genoemde naturalisatievoorwaarden nog aan meer voorwaarden moet zijn voldaan (zie art. 8 lid 1 sub b en d, alsmede de ‘negatieve’ voorwaarden van art. 9 lid 1 sub a, b en c RwNed). Uit het feit dat tegenwoordig in de wet meer naturalisatievoorwaarden worden gesteld dan vroeger, mogen we echter geenszins concluderen, dat het thans moeilijker dan voorheen is om via naturalisatie Nederlander te worden. Men dient in het oog te houden, dat het anno 1913 niet zo was, dat elke buitenlander die aan de in art. 3 WNed gestelde eisen voldeed, er recht op had ook daadwerkelijk te worden genaturaliseerd. Art. 3 WNed stelde slechts minimumeisen; het was aan de discretionaire bevoegdheid van de wetgever overgelaten, of ook daadwerkelijk tot naturalisatie werd overgegaan. Door nu in de wet de naturalisatievoorwaarden uitvoeriger te regelen, heeft de wetgever beoogd om verzoekers een betere mogelijkheid te geven om hun kans op honorering van een naturalisatieverzoek uit te rekenen. De wetgever heeft de naturalisatie van ‘gunst’ tot ‘recht’ willen maken. Hij is daar trouwens (nog) niet helemaal in geslaagd, nu tenminste twee naturalisatievoorwaarden uitermate vaag zijn gefor-

muleerd, te weten de inburgeringseis van art. 8 lid 1 sub d RwNed en de in art. 9 lid 1 sub a RwNed neergelegde ‘negatieve’ eis, dat op grond van het gedrag van de verzoeker geen ernstige vermoedens mogen bestaan, dat hij gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden, de volksgezondheid, of de veiligheid van het Koninkrijk.

5 Ook op het gebied van de verliesgronden van de Nederlandse nationaliteit kunnen we enige verschilpunten tussen ons huidige nationaliteitsrecht en dat anno 1913 constateren. Meerderjarigen verloren in 1913 evenals nu hun Nederlanderschap door het vrijwillig verkrijgen van een andere nationaliteit (art. 7 sub 1 en 3 WNed; art. 15 sub a RwNed). Een vrouw verloor haar Nederlanderschap door huwelijk met een vreemdeling (art. 7 sub 2 WNed); boven werd er al op gewezen, dat deze verliesgrond in 1964 verdween. Een verdere verliesgrond was het zich begeven in vreemde krijgs- of staatsdienst zonder daartoe van de Nederlandse overheid verlof te hebben gekregen (art. 7 sub 4 WNed); deze verliesgrond verdween in 1985 uit ons nationaliteitsrecht. Tenslotte kende de in 1913 geldende versie van de WNed voor in het buitenland geboren Nederlanders nog een verliesgrond (art. 7 sub 5 WNed): indien zij na hun meerderjarigheid gedurende tien jaren in het buitenland woonden, verloren zij hun Nederlanderschap, tenzij zij mededeelden Nederlander te willen blijven; een soortgelijke – zij het in enkele details afwijkende – verliesgrond vinden we thans in art. 15 sub c RwNed. In de RwNed vinden we overigens twee verliesgronden, die in 1913 nog onbekend waren. Personen die naast de Nederlandse nog een andere nationaliteit bezitten, kunnen afstand van de Nederlandse nationaliteit doen (art. 15 sub b RwNed); deze mogelijkheid

kent het Nederlandse nationaliteitsrecht sinds 1937. Sedert 1985 kan tenslotte de naturalisatie van een persoon worden herroepen, indien hij ex art. 9 lid 1 sub b RwNed verplicht was om zich in te spannen zijn oude nationaliteit te verliezen, doch hij zulks nalaat (art. 15 sub d RwNed).

Voor minderjarigen bestond in 1913 slechts één verliesgrond, namelijk die van art. 7 sub 1 WNed: zij verloren hun Nederlanderschap, doordat ze tesamen met hun vader (of in enkele gevallen: hun moeder) in het buitenland werden genaturaliseerd. In vele gevallen kon het daarom gebeuren, dat ouders hun Nederlanderschap op de een of andere wijze kwijtraakten, hun minderjarige kinderen daarentegen deze hoedanigheid behielden. Sinds 1985 zijn de verliesgronden voor minderjarigen uitvoeriger geregeld (art. 16 RwNed). Het is overigens opmerkelijk, dat in 1913 een Nederlander die gedurende zijn minderjarigheid het Nederlanderschap had verloren, deze hoedanigheid in het jaar na het bereiken van zijn meerderjarigheid door een optieverklaring kon herkrijgen (art. 10 WNed). Sinds 1985 ontbreekt een dergelijk optierecht: betrokkene kan echter wel worden genaturaliseerd, zonder dat van hem wordt geëist, dat hij reeds vijf jaren in Nederland woont (art. 8 lid 2 RwNed).

6 Als we de boven beschreven ontwikkelingen overzien, kunnen we vaststellen, dat de verwervings- en verliesgronden van de Nederlandse nationaliteit in 1937, 1948, 1962 en 1964 op niet onbelangrijke punten veranderden, maar de meest ingrijpende wijzigingen werden pas drie jaren geleden door de in werkingtreding van de nieuwe RwNed aangebracht. Het is nu op zijn plaats om zich af te vragen, of – en zo ja hoe – het Nederlandse nationaliteitsrecht zich nog verder zal ontwik-

kelen. Zal de RwNed de honderdste verjaardag van de Nederlandse Jurisprudentie zonder wezenlijke veranderingen halen? Ik meen, dat deze vraag om verschillende redenen ontkennend kan worden beantwoord en zal derhalve een aantal voorbeelden geven van regelingen, die m.i. op middellange termijn zullen veranderen.

Juist de positiefrechtelijke regeling van de casuspositie, die het uitgangspunt voor de onderhavige beschouwingen vormde (de verwerving van de Nederlandse nationaliteit door een buitenlands, minderjarig natuurlijk kind, dat door een Nederlander wordt erkend), is een voorbeeld van een bepaling die in de naaste toekomst vermoedelijk wegens twee uiteenlopende redenen verandering zal ondergaan. Naar huidig Nederlands recht ontstaan tussen een man en een natuurlijk kind slechts familierechtelijke betrekkingen, indien deze man dat kind heeft erkend. Het enkele feit, dat de man ex art. 1:394 BW is veroordeeld tot het betalen van levensonderhoud voor een natuurlijk kind bewerkstelligt niet, dat tussen deze man en dat kind familierechtelijke relaties ontstaan. Een dergelijk veroordelend vonnis heeft ook geen nationaliteitsrechtelijke consequenties. Het is uitermate waarschijnlijk dat in de naaste toekomst ook door rechterlijk vonnis familierechtelijke betrekkingen tussen een man en een natuurlijk kind tot stand kunnen worden gebracht (zie FJR 1987, p. 111). Zodra zulks het geval wordt, is niet meer in te zien, waarom door zo'n natuurlijk kind pas na erkenning de Nederlandse nationaliteit zou kunnen worden verworven: ook zo'n rechterlijk vonnis zou verkrijging van de Nederlandse nationaliteit moeten kunnen bewerkstelligen. Ook op een ander punt is de regeling van de verwerving van de Nederlandse nationaliteit door erkenning aan revisie toe. Niet slechts zeer jonge kinderen, die

door een Nederlander worden erkend, verwerven daardoor het Nederlanderschap. Ook indien een zeventienjarige buitenlander door een Nederlander wordt erkend, verkrijgt hij daardoor diens Nederlanderschap. Dit gebeurt ook tegen de wil van de betrokken buitenlander, wat in het bijzonder rijpt, indien hij door de verwerving van het Nederlanderschap de nationaliteit die hij tot dan toe bezat, verliest. Deze regeling staat daarom op gespannen voet met het medezeggenschapsrecht, dat een oudere minderjarige tegenwoordig bij vele hem betreffende beslissingen heeft. Een dergelijk medezeggenschapsrecht kunnen we trouwens in het geldende Nederlandse nationaliteitsrecht overigens wel reeds signaleren, waar het de verwerving van de Nederlandse nationaliteit door medenaturalisatie betreft. Een minderjarige die de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt, moet volgens art. 11 RwNed in de gelegenheid worden gesteld om zijn mening omtrent de medenaturalisatie kenbaar te maken. Bij de regeling van de verwerving van het Nederlanderschap krachtens erkenning ontbreekt een dergelijk inspraakrecht ten onrechte. De regeling van de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door erkenning moet daarom worden heroverwogen. Hetzelfde geldt uiteraard ook voor de verwerving van de nationaliteit door legitimatie en adoptie. Een medezeggenschapsrecht voor oudere minderjarigen zou trouwens ook z'n consequenties dienen te hebben voor de voor minderjarigen geldende verliesgronden van art. 16 RwNed. Thans kan het voorkomen, dat een oudere minderjarige tegen zijn wil op grond van door zijn ouder(s) verrichte handelingen door het verwerven van een vreemde nationaliteit de Nederlandse verliest. Ook deze regeling is derhalve aan heroverweging toe.

In de komende decennia zouden wellicht

ook wijzigingen kunnen optreden in regelingen, die beogen te voorkomen dat door naturalisatie meervoudige nationaliteit ontstaat, d.w.z. art. 9 lid 1 sub b en art. 15 sub a en d RwNed. Tegenwoordig wordt in de regel geëist, dat een vreemdeling die om naturalisatie tot Nederlander verzoekt zich inspant om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen. Deze regel bewerkstelligt echter soms, dat personen, die al geruime tijd in Nederland woonachtig zijn, afzien van het indienen van een naturalisatieverzoek, omdat zij zich toch nog dermate verbonden voelen met hun land van herkomst, dat zij die nationaliteit wensen te behouden. De eis van art. 9 lid 1 sub b RwNed komt derhalve de nationaliteitsrechtelijke integratie van met name in ons land woonachtige gastarbeiders niet ten goede. Het zou mij daarom niet verbazen, als deze eis tenminste voor uit andere EG-landen afkomstige personen zal wegvallen; zulks zou overigens pas na opzegging van of wijziging van hoofdstuk I van het op 6 mei 1963 te Straatsburg gesloten Verdrag betreffende beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit (Trb. 1964, 4) kunnen gebeuren. Het veranderen van art. 9 lid 1 sub b RwNed maakt uiteraard ook een mutatie van het met deze bepaling samenhangende art. 15 sub d RwNed noodzakelijk. Verder ligt in dat geval dan ook een afzwakking van de verliesgrond van art. 15 sub a RwNed voor de hand: het is namelijk niet goed in te zien, waarom (sommige) buitenlanders die door naturalisatie Nederlander worden, hun buitenlandse nationaliteit zouden kunnen behouden, terwijl Nederlanders die zich in den vreemde laten naturaliseren steeds hun Nederlanderschap zouden verliezen. Indien we de verwervings- en verliesgronden van de nationaliteit in de diverse

landen van de Europese Gemeenschap bekijken, valt een enorme diversiteit op. Het is daarom ook niet onmogelijk, dat in de toekomst initiatieven zullen worden genomen om het nationaliteitsrecht van de lidstaten – tenminste enigszins – te uniformeren. Weliswaar geeft het EG-Verdrag de organen van de Gemeenschap geen rechtstreekse bevoegdheid om zich met nationaliteitsrecht te bemoeien. Desalniettemin dienen we onder ogen te zien, dat de rechten van art. 48 en 54 EG-Verdrag (recht op vrij verkeer van personen en recht op vestiging) worden gekoppeld aan het hebben van de nationaliteit van een lidstaat van de Europese Gemeenschap. Het is in dit perspectief zeer onwenselijk, dat de nationaliteit van een bepaalde lidstaat veel gemakkelijker kan worden verworven of verloren dan de nationaliteit van een andere lidstaat.

Ter gelegenheid van 'timmerwerk' aan de RWNed ter verwezenlijking van de hierboven beschreven mogelijke fundamentele wijzigingen van ons nationaliteitsrecht zullen bovendien ongetwijfeld diverse artikelen nog eens 'technisch' worden verfraaid. Het wil me derhalve voorkomen, dat het Nederlandse nationaliteitsrecht in de komende jaren in beweging zal blijven.